Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 28. szám. Nagyvárad. Csütörtök 1914. február 5

A horvátok.

Magyarország parlamentjében a Drávántuli részek horvát anyanyelvü képviselőit a magyar képviselőházi elnök német nyelvü beszéddel üdvözölte.

Nem ugyan az ülésteremben, de mégis a képviselőházban, az elnöki szobában, tehát hivatalosan, a bemutatkozáskor Megtörtént — és sajnálattal kell látnunk, hogy mikor Magyarország Drávántuli részeinek képviselői a magyar parlamentben megjelennek, németül köszönnek és köszönésüket németül viszonozzák. A horvát képviselők beszélhetnek horvátul is, a Házelnök hivatalosan csak magyarul beszélhet, — itt a német nyelvnek semmi helye sem volt.

Ezért ugyan kár volt a vasutak ügyében a magyar álláspontot meghátráltatni.

Mi már határozottan tulzásba vittük a horvátok dédelgetését. Nemcsak a vasuti állomásokról szedtük le a magyar feliratokat, hanem most már a magyar hivatalos használatban is kötelezővé teszik a Drávántuli városok ősrégi magyar neve helyett a horvátot. A magyar hivatalos lap egyik legutóbbi számában a honvédelmi miniszter rendelete már nem tud Zágrábról, Eszékről és Zimonyról, hanem csak Zagrebről, Osijekről és Zemunról. Miheztartás végett magyar hatóságoknak is megküldötték a bán rendeletét, mely szerint nincs többé Sziszek és Károlyváros, hanem csak Sisok és Karlovac. Drohobeczky Gyula, Kőrös hazafias, derék magyar gör. kath. püspöke ezentul Krizeveiben lakik s Szarvas és Szent László ősi magyar eredetü, ma is tiszta magyar lakosságu verőcemegyei községek helyett Virovitica megyében Sarvas és Loslovo hirdetik a magyarság meghátrálását a Balkán elől. Ne emlegessük többé a magyar történelem egyik legszebb lapjára felirt zalánkeméni diadalt; slankameni csata lett abból, utólag. Azt is feledjük el, hogy a szabadságharcban Pétervárad a magyar ügy bevehetetlen erőssége volt Komárommal együtt, Petrovaradin a balkáni ügynek lett erőssége s talán csak idő kérdése, mikor lesz a mi szép Fiuménkből — Rijeka.

Hiszen tudvalevőleg Fiume ügye is olyan függőben tartott magyar horvát ügy, mint a milyenné most süllyed a magyar királyi államvasutak Drávántuli vonalainak ügye.

Keseregve, szomoruan látjuk a magyarságnak ezt a rohamos térvesztését az előnyomuló balkáni elemek elől. Áldozat áldozat után, lemondás lemondás után, hátrálás hátrálás után, mindazért a bizonyos magyar-horvát testvériségért, a melyért mi már annyit áldoztunk s cserébe nem kaptunk semmit. Még annyit sem, hogy viszonzásul a magyarság örökös áldozataiért, a horvát testvérek legalább egy kicsit sziveskednének megtanulni magyarul, ha Budapestre jönnek a jó magyar képviselői fizetést felszedni. A szegény magyar vasutas, ha Zágrábba — bocsánat! Zagrebbe — helyezik, tanuljon meg horvátul, hogy horvátul parancsolhassanak neki; a horvát tartománygyülésből kiküldött képviselő német szóra is megkapja szép fizetését a magyar parlament pénztárából.

Szomoru tünetek ezek. Egyetlen megnyugtatás, hogy ha a törvényből ki is marad a magyar vasutak magyar hivatalos nyelve, a valóságban a magyar nyelv jogai — erről Tisza István megnyugtatta a közvéleményt — nem szenvednek hátrányt. Meg fogja védeni a magyar nyelvet a miniszteri rendelet. Valami vigasz ez is — de azért mégis csak minden rendeletnél erősebb biztositék volt a törvény. A törvényt mégis nehezebb megváltoztatni, mint egy rendeletet. Most már késő azon keseregni, hogy ezt a ránk szakadt balkáni lavinát a koalició inditotta meg azzal a szerencsétlen fiumei rezolucióval s Justh Gyula növelte nagyra a horvát obstrukcióval szemben tanusitott gyengeségével. Most látjuk, hogy olyan vihart idéztek föl ügyetlen kezek, amellyel megküzdeni nem birunk vagy nem akarunk. A horvátokat Budapesten is német nyelven üdvözölték — ez a fiumei rezolució gyászos betetőzése. Amit Szent László vitézsége és Könyves Kálmán bölcsesége megháditottak, igy veszti el vitézség és bölcseség nélküli hebehurgya rezolucióz ás. És közben összetett kézzel nézzük, hogyan tolódik fel a Balkán határa a Dráváig.

*

Az uj kerületi beosztás. A képviselőház közigazgatási bizottsága tegnap délután 6 órakor ülést tartott, melyen Héderváry betegségére való tekintettel elnökül Beöthy Lászlót választották meg. A bizottság, mely a kerületek beosztásának javaslatát fogja tárgyalni, 6-án, pénteken délután 5 órakor tart ülést. A javaslat előadója Rakovszky Iván lesz.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

mübutor-, portál- és épület-asztalosok **lakberendezési vállalata**

Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbminőségü butorok javitása és fényezése (a helyszinén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. — Tervekkel és rajzokkal kivánatra dijtalanul szolgálunk.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 4.

Beöthy Pál elnök az ülést 11 órakor nyitja meg.

Napirend: A vasuti szolgálati pragmatika.

Dobieczky Sándor előadó ismerteti a javaslatot és elfogadásra ajánlja azt.

Jakabffy Elemér előadó szintén elfogadásra ajánlja, mert a bizottság arról győződött meg, hogy sem közjogi, sem politikai szempontból ellene kifogás nem tehető. A horvátok már rég jogot formálnak ahhoz, hogy a vasuti nyelv horvát legyen. Beszédeket idéz 1868-ból.

Ezután *Hreljanovics* Guidó horvát képviselő áll fel és nyilatkozatot terjeszt be.

A tisztelt képviselőház által 1907-ben elfogadott vasuti javaslatnál nagy nyelvi kára van Horvátországnak, mert oly rendelkezéseket foglal magában, melyek ellenkezésben állnak Magyar- és Horvátország közjogi viszonyával, mert az állami alaptörvény Horvátországban a hivatalos nyelvül a horvátot állapitja meg.

A vasuti rendtartásról szóló eme törvényjavaslat ellen ugy az országgyülés, mint a közvélemény felzudult, s oly ellentétek merültek fel, melyek az eddigi testvéri viszonyt megrenditették, s minket arra az elhatározásra birt, hogy addig nem veszünk részt az országgyülés munkájában, mig az a sérelem orvosolva nincs. Tisza István gr. belátásának tulajdonitható, hogy közte és a horvát-szerb koalició közt megegyezés jött létre s ennek tulajdonitható az uj vasuti szolgálati javaslat, melyből a sérelmes nyelvi rendelkezések kihagyattak. Igy meg van adva a lehetőség arra, hogy mi itt megjelenjünk, hogy ugy hazánk Horvát-Szlavonországok, mint Szent István országának javára folytassuk tevékenységünket.

Tekintettel a csatolt megokolásra, kilátásba helyezi, hogy érvényt is szereznek neki. A beterjesztett javaslat tán több tért enged a horvát nyelvnek. Az állami törvény szigoru végrehajtása főföltétele a jó viszonynak. Remélik, hogy Tisza István gr. a kiegyezést lehetővé fogja tenni és az összes vitás kérdések kedvező megoldást nyernek. A beterjesztett javaslatot részletes tárgyalás alapjául elfogadják. (Éljenzés.)

Tisza István gróf hazafias örömének ad kifejezést, hogy Horvátország küldöttei teljes számban részt vesznek a munkásságban és a fölolvasott nyilatkozatban a két testvér nemzet viszonyát a kiegyezési törvényhez való ragaszkodás oly nyilt kifejezésre juttatta. Megemlékszik arról, hogy az ellenzék nem jelent meg a Házban s kéri az ellenzéket, hogy tegye meg a kezdő lépést, hogy elhárithassák az akadályokat, melyek utjában állnak kötelezetségükben.

Apponyi Albert gr. azt mondta, hogy ha ok lesz az ellenzék megjelenik s ugy látszik Bethlen gróf interpellációja ok volt, de se a létszámemelés, se a pragmatika nem volt fontos. Pedig két év előtt a létszámemelés miatt majd fölforditották a Házat. Apponyi beszéde annyit jelent, hogy akkor jelennek meg a Házban, ha a többség a választásokon megbukik vagy ha imáiknak sikere lesz.

Tiltakozik az ellen, hogy a horvát paktumnak titkos pontja lenne. A sajtótörvénynél a közvélemény ismeri azt a rendeletet, melyet az uj törvény alapján kiad.

Az ellenzéktől ez a visszahuzódás nagyon kényelmes ürügy arra, hogy elbujjanak oly kérdés megvitatása elől, melyeknél tanácsos, hogy elkerüljék a vitának rájuk kellemetlen részét s rábizzák a támadásokat az igazmondásnak nem nagyon skrupulózus ellenzéki lapokra. Ez rendszer, de e rendszer megtagadása a parlamentárizmusnak s az ellenzék legelemibb kötelességének.

A horvátok meg lehetnek győződve, hogy az a jobb, melyet ő nyujtott feléjük, az egész nemzet jobbja. Hiszi, hogy soha se lesz okuk arra, hogy várakozásukban csalódjanak. (Éljen! Zsivió!) *A máv. nem állami organizmus, hanem állami üzlet s a magyar nyelv jogaiból semmi sem lett föladva*, viszont a horvátoknak alkalom adatott, hogy a máv.-nál őket megillető jogokban részesüljenek. Ujból örömének ad kifejezést, hogy sikerült az egyezséget létrehozni, ami annak a jele, hogy az érzelmi harmonia a két ország közt helyreállt, ami megfelel az ezeréves tradiciónak. (Helyeslés és éljenzés a munkapárton. A horvátok nem éljeneztek.)

Söpkéz Sándor aggodalmának ad kifejezést a fegyelmi eljárás tulmodern és tulszigoru volta felett és attól is tart, hogy az érdemes vasutasok háttérbe szorulnak.

Harkányi János báró kereskedelmi miniszter megnyugtatja a Házat, hogy a miniszternek meg van az a joga, hogy az automatikus előléptetéseken kivül bizonyos számban soron kivül is előléptethessen tisztviselőket s ezzel is segiteni fog az előálló bajokon. — A javaslatot ezután általánosságban elfogadták. A részleteken és pedig a19-ik §-nál *Neugebaren* Emil módositást ajánlott, de *Harkányi* miniszter felszólalása után a §-t elfogadták.

Ezután véglegesen letárgyalták a javaslatot. Az ülés egynegyed 2 órakor véget ért.

A legközelebbi ülés holnap délelőtt lesz, amikor a javaslatot harmadszor fogják olvasni s egy kisebb javaslatot fognak letárgyalni.

Az albán királyság. A legujabb jelentések szerint, ugy látszik, hogy Wied herceg nemsokára Albánia fejedelme lesz. Albánia két legnagyobb fia, Izmail Kemál bég és Esszád basa is elismeri immár fejedelmüknek a herceget, aki nemsokára bevonul Albániába és elfoglalja végre a fejedelmi trónt, amelyet a nagyhatalmak közös akarattal adtak neki.

A bécsi Zeit jelenti, hogy Esszád basá-

FEBRUÁR 5.

Csonttáfagyott hegyhát oldalán őrült dervis módjára szilaj táncát járja a halál. Fagyos csókjait hol itt, hol ott osztogatja. Brrr! . . .

Branyiszkó, véres neved örökké ragyog történelmünk lapjain! Mikor a gőgjében pöffeszkedő osztrák már azt hitte, hogy teljessé tette a hurkot, mely hivatva volt megfojtani a magyar sereget, akkor a te oldaladon megtörtént a jelenet, melyre egy Hanniball is büszkén tekintene. Hősök küzdöttek itt, hogy hátadra fölkapaszkodjanak. De följutottak . . .

Bombák pattogása, ágyuk bömbölése, golyófütty képezték a zenét, melyre az ifju honvédseregnek táncolnia kellett. A sima parkett sem hiányzott hozzá. Előre, a hazáért előre! Ott halad az ifju sereg a hegyoldalon, ott robban a legtöbb kartács, ott folyik a legtöbb vér. Kétszer is megfutottak már irtó tüze elől az ellenfélnek, de győzni kell! Guyon a hős vezér hátulról kartácsot bocsát futó seregének közepébe, elől is halál, hátul is halál. Összegyüjti kisded csapatát, maga áll élére, s neki a halálnak. Hol a hős, hol a bátor harcos, ki megállja helyét szent lelkesedéstől feltüzelt magyar harcos előtt? S bár lépésről-lépésre minden talpalattnyi helyet vérrel kell megfizetni, rohan mint orkán a bátor kis csapat. Már szorul a német, egyik állást a másik után kényszerül feladni, huzódik visszafelé. Utolsó a hágó, itt a végső küzdelem. Őrült suhanására a halál kaszájának tömegek hullnak a sikos hegyhátra. Ott áll már a honvéd, büszkén néz belé ásító ágyuk halálos csövébe, most járja legszilajabb táncát a halál, most dül el, győz-e szent ügyünk? S ha láttál már torlódó fellegek szivéből kicsapni villámot, mely pusztit, amihez ér, ha láttál már rohanó patakot, mely árjával mindent ragad, nézd meg e harcot! Elveszett volna talán e harc, hiába hullt volna drága vére a magyar fiuknak, de ott rohan velük Erdősi, a hős piarista. Pap volt, katholikus pap. Mit ágyuk feleselése, szurony, puskaagy, golyó el nem értek, elérte ő. Nagy pillanatokban nem a nagy tömeg, de a nagy lelkesedés a győző. Farkasszemet néznek már magyar és osztrák, Branyiszkó ormán mell mellnek feszül, végső roppanás és . . . Hallod dörgő szózatját, szivet-vesét lázas remegésbe, szent lelkesedésbe izzitó szavait? Látod herkulesi alakját, amint kiegyenesedve, baljában kardjtá, jobbjában magasra emeli a feszületet? Hiába villog feje felett véréhes kardok tömege, hiába jár körötte rémes boszorkánytáncot ágyu- s puskagolyó, szembeszáll ő száz halállal! Most vág, most buzdit, most egy haldokló szeme elé tartja a keresztet. S nézd! . . . . Óriási lendülettel az ellen soraiba veti a keresztet . . . Pillanatra megdöbben a honvéd . . . „Fiuk, hanem a keresztet csak mégsem hagyjuk ott?!“ . . Mint villanyáram fut át a lelkesedés tüze a lelkeken, mely lavina módjára mindent elemészt, mindent elpusztit Ott hágnak már a hős fiuk az utolsó fokra, szorul, hátrál, ingadozik már az ellen s dörgő éljen, viharos feszültség . . . s Branyiszkó csucsán büszkén csattogtatja szárnyát a magyar lobogó s örömtől repeső szivek dobogása elnémitja gyászos riadalmát futó seregeknek.

*

Ma hatvanöt éve történt. Akkor is oly fagyos volt a tél, akkor is festett orcákat rózsásra a tél hideg szele. Zápolya büszke vára akkor is oly álmodóan nézte a hágót s mosolyogva nézett az alatta gomolygó tömegre. Mint szelid nagyapa a játszó kisdedet, ugy biztatgatott ő is: Ugy, ugy, ezt jól csináltátok fiuk! A nap esténkint azóta is elmerengve hajtja fáradt fejét borongós Tátrának hófedte ormára s onnan néz az elhagyott oltárra. Porladnak már a hősök, sirjuk virágait sok tavasz látta már, de lelkük itt él köztünk s fagyos, süvitő téli szélben sirva szól énekük: Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban? . . .

Zétányi Gáspár.

TELEFON 10-70. LIFT. TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAPHIA DAJKOVITS

SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

nak a nemzetközi ellenőrzőbizottsággal való tárgyalása még nem ért véget, meg lehet azonban állapitani, hogy Esszád basa konciliáns magatartást tanusit a bizottsággal szemben és hogy nincs külön törekvése. Valószinü, hogy az albán nemzet küldöttségét, a mely a herceget a trónra meghivja, Esszád basa fogja vezetni.

A berlini Morgenpost szerint Kemál Izmail bég Flóra bég kiséretében már napok óta Berlinben van Ekrem bég néven. A két albán előkelőség mindennap sokáig tanácskozik Wied herceggel Postdamban és rendszerint késő éjjel tér haza.

Tenke
az uj kerületi beosztás ellen.

—

Küldöttség a Ház elnökénél.

Az uj választói kerületek beosztása Biharmegyében, már csaknem minden kerületet érintett, mégis a tenkei kivételével eddig mindenütt megnyugvást keltett. Egyedül Tenke emelte fel tiltakozó szavát a beosztás miatt. A tiltakozás a járási székhelyből magából indult ki és ma már a parlamentben is kifejezést adnak neki.

Tenke a régi kerületi beosztás szerint kerületi székhely volt, ahol ősidőktől fogva tartottak választásokat. Most, hogy az uj beosztás javaslata nyilvánosságra jutott, Tenke polgársága valósággal felzudult ellene. A képviselőtestületi tagok keresték az alkalmat, hogy tiltakozhassanak a rájuk nézve sérelmes javaslat ellen.

Tegnap rendes képviselőtestületi ülésre jöttek össze a tagok. Az ülést megelőzőleg általános mozgalom volt észlelhető. A polgárság valósággal terrorizálta a tagokat, hogy feltétlenül jelenjenek meg az ülésen és ott a kerületi beosztás ellen tiltakozzanak.

Alig nyilt meg a testületi ülés, mikor *Köteles* Bálint elkeseredett beszédet tartott a benyujtott javaslat ellen. Ismertette, hogy Tenke már a legközelebbi választás alkalmával nem fog szerepelni, mint választási székhely, hanem mint a magyarcsékei kerület egyik szavazó községe teljesiti polgári kötelességét. E beoszás által Tenkére háramló erkölcsi és anyagi veszteség nem áll arányban azzal a nyereséggel, amit a tenkei tiszta magyar szavazatok utján elérnek a magyarcsékei románsággal szemben. Különben legjobban egyéni önérzetüket sérti az uj beosztás és azért nem egyeznek bele a választási székhely megváltoztatásába.

Köteles Bálint felszólalását követte a képviselőtestületi tagok egész sora, akik minden tekintetben hasonló értelemben nyilatkoztak. Erre a képviselőtestület egyhangulag elhatározta, hogy még mielőtt tárgyalásra kerülne a javaslat megteszik a kellő lépéseket. Egyelőre abban állapodtak meg, hogy küldöttséget menesztenek az illetékes államférfiakhoz, kiket a javaslat megváltoztatására kérnek fel. A küldöttség tagjaiul *Ötvös* Béla főjegyzőt, *Orbán* József főbirót, *Szabó* Sándor és *Köteles* Bálint képviselő testületi tagokat választották meg.

Az ülés után nyomban táviratot küldtek *Telegdi* Józsefhez a tenkei kerület képviselőjéhez, hogy a küldöttséget ma vezesse el az illetékes vezető férfiakhoz. A táviratra még tegnap estig nem érkezett ugyan válasz, de ez nem akadályozza a tenkeieket abban, hogy fel ne utazzanak. A küldöttség tagjai az éj folyamán már Budapestre is utaztak.

Ma első sorban gróf *Tisza* Istvánt keresik fel, aztán tisztelegnek *Beöthy* Pálnál és végül *Sándor* János belügyminiszternél. A küldöttség irásban fogja benyujtani kérelmét a három vezető politikusnál. A tenkeiek kérelme az, hogy hagyják meg a régi beosztást Tenkére nézve, ha azonban ez nem lehetséges, az esetben a magyarcsékei választási székhelyet szüntessék meg és magyarcsékét osszák be Tenkéhez.

Az esetben, ha Telegdi József esetleg nem vezetné a küldöttséget valamilyen ok miatt, a küldöttség vezetője Ötvös Béla lesz.

Biharmegye januárban.

—

Kevesebb adót fizettek be.

Közepes érdeklődés mellett tartották meg tegnap a vármegyeházán a közigazgatási bizottság ülését. *Miskolczy* Ferenc főispán, mint elnök kilenc óra után nyitotta meg az ülést. A szokásos megnyitóban most szomoru dolgokról referált a főispán. Megható szavakban emlékezett meg ugyanis *Papp* János haláláról. Röviden vázolta az elhunyt érdemdus tevékenységét és erre való tekintettel javasolta, hogy Papp János emlékeit jegyzőkönyvileg örökitsék meg. A főispán javaslatát egyhangulag elfogadták.

Fráter Barnabás alispán jelentésével kezdődött a tulajdonképeni tárgysorozat tárgyalása. Majd *Móricz* Ernő megyei főorvos számolt be a vármegye közegészségügyi állapotáról. E szerint Biharvármegye egészségügye kielégitő volt a mult hónapban.

Általános érdeklődés közepette terjesztette elő ezután *Németh* István pénzügyigazgató az adózásról szóló jelentését. A jelentés szerint egyenes adóban 1912 január 1-től december 31-ig 494·201 korona, 1913 január 1-től december 31-ig 384·915 korona folyt be, hadmentességi dijban 1912-ben 113·574 kor., 1913-ban 89·569 koronát fizettek be, fogyasztási adóban 1912-ben 6.552.623 korona, 1913-ban 5.931.645 korona, dohányjövedelem 1912-ben 4.956.124 korona, 1913-ban 4.880.080 korona folyt be az állampénztárba.

Igy az adózás a mult évben jóval kedvezőtlenebb volt, mint az előző évben.

Németh pénzügyigazgató jelentése után a tanfelügyelő számolt be a vármegye tanügyi állapotáról, melyek elég kielégitők voltak.

Végül *Varró* Domokos müszaki tanácsos terjesztette elő az utak jókarban tartására vonatkozó jelentését. Eszerint 1914-ben 178075 koronát vettek fel az utak kavicsolására a mult évi 266514 koronával szemben. Ez a lényeges csökkenés korántsem jelenti azt, hogy az utak kitünő állása kiván kevesebb gondozást, hanem azt, hogy a vármegyének nem áll rendelkezésére magasabb összeg. Ezt különben Miskolczy Ferenc dr főispán maga is bejelentette.

Több jelentéktelen ügy elintézése után az ülés véget ért.

Szent a béke a polgármester és a főmérnök között.

—

Kőszeghy József nyilatkozata.

Városszerte kinos feltünést keltett pár héttel ezelőtt *Kőszeghy* József városi főmérnök felebbezése, amelyben *Rimler* Károly polgármester nyilatkozatára azt mondja, hogy hangulatkeltő, valótlan állitás volt.

A város tanácsa foglalkozott a dologgal s abban állapodott meg, hogy a polgármestert ért sértést a törvényhatóság elé viszi s kéri, hogy a polgármester megsértéseért inditson fegyelmi vizsgálatot a város törvényhatósága *Kőszeghy* József főmérnök ellen.

Tekintettel arra, hogy a főmérnök által használt élesen sértő kifejezések mélyen érintik a polgármesteri állást magát is, mert legelső tisztviselőjének, az egész városi közigazgatás vezetőjének szavahihetőségét tagadta meg, aligha térhetett volna ki a törvényhatóság a fegyelmi eljárás elrendelése elől.

Eltekintve azonban attól, hogy a tisztikarban, a város főtisztviselői közötti egyenetlenség az egész közigazgatás menetére károsan hat, a határozathozatal a törvényhatóságra is kellemetlen hatással lett volna. Éppen azért helyeselni lehet csak, hogy az ügy a békés elintézés utján megoldást nyert.

Bizonyára *Kőszeghy* József főmérnök is érezte az ügyből reánézve előállható kellemetlenségeket s ez inditotta arra, hogy tévedését beismerve, a nobilis megoldás utját keresse és megtalálja.

A városi tanács tegnapi ülésén *Kőszeghy* József főmérnök kijelentette, hogy a felebbezést visszavonja s ennek kapcsán a következő, irásba is foglalt nyilatkozatot tette:

Nyilatkozat.

Bányay József volt mérnöki hivatali szakdijnok ismert ügyében arról értesültem, hogy a polgármester ur a közgyülésen azt a kijelentést tette, mikép a városi mérnöki hivatal a polgármester ur rendelkezésével szemben renitenciát tanusit.

Ezt az állitást cáfolni akarván, felebbezésemben oda nyilatkoztam, hogy a polgármester ur eme hangulatkeltő, de valótlan állitása döntötte el a kérdést.

Ezt az előadásomat a tanács és polgármester akkép fogták fel, hogy a polgármester urat személyében megsértettem, holott a sértés szándéka tőlem teljesen távol áll.

Kováts Kálmán
mű-asztalos
Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készit: egyszerü és mű-butorokat, teljes lakásberendezés, valamint mindennemü asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

A mérnöki hivatal Bányay alkalmaztatása körül jóhiszemüen járt el; a polgármester személyét tiszteletben tartotta. Előterjesztésemmel tehát nem azt akartam állitani, hogy a polgármester ur az ügyet nem hiven adta elő, hanem cáfolni igyekeztem azt a föltevést, mint hogyha a mi eljárásunkból renitenciára lehetne következtetni.

Ezt azzal is kivánom bizonyitani, hogy a sérelmes felebbezést ezennel visszavonom.

Minthogy azonban az én eljárásom szolgált alapjául annak, hogy a polgármester ur magát sértve érezte és ezt a sérelmet a tek. Tanács is fennforogni látta, sértő kifejezéseimet őszintén sajnálom és sértő cselekedetemért a polgármester urtól a tek. Tanács előtt bocsánatot kérek.

Nagyvárad, 1914 február 4.

Kőszeghy József,
főmérnök.

Rimler Károly polgármester a nyilatkozat elhangzása után kijelentette, hogy azzal megelégszik s az ügyet befejezettnek tekinti.

Ezzel a béke helyreállott a város két főtisztviselője között.

Csak már most ez a béke tartós is legyen.

A Pinkerton iroda rejtélyes ügyei.

Érdekes esetek, ügyes detektiv fogások.

Február elsején lépett életbe a135.585—913. V.—a. sz. belügyminiszteri rendelet, amely a magándetektiv irodák megrendszabályozásáról szól. Az érdekes belügyminiszteri rendelet nagy furorét keltett Budapesten, ahol tudvalevőleg rendkivül sok magándetektiv iroda müködik. A rendeletet a budapesti államrendőrség eszközölte ki. Részint mert szükség volt rá, részint pedig azért, mert féltékenyek lettek az élelmes, ügyes magánvállalatokra. El is érik céljukat, mert igen sok zugirodát megfojtanak vele.

Nagyváradon is müködik már több hónapja a *Pinkerton-iroda*. A miniszteri rendelet ennek is nyakára tette a kést. Ugyanis elengedhetetlen feltétele az engedély megadásának az, hogy a magándetektiv vállalat vezetője vagy jogvégzettséggel birjon, vagy pedig huzamosabb közigazgatási, illetőleg rendőrségi szolgálata legyen. Ezzel egyikkel sem rendelkezik az iroda vezetője és igy a szigoru rendelet értelmében neki be kellett volna szüntetnie a magánkutató vállalat müködését.

Ez azonban nem következett be. Az iroda a hatóság előtt hivatkozott eddigi tevékenységére. Május elsejéig még működni fog. Akkor egy jogvégzett egyén lesz a cégjegyző.

Ellopott végrendelet.

A magándetektiv-iroda már több érdekes és rejtélyes ügyben járt el sikeresen. A könnyelmü nagyváros számos diszkrét, titokzatos esete itt lett tisztázva s a nagy anyagból kiválogattunk egy-két kiválóan érdekes ügyet, amelyek már be vannak fejezve.

X. nagyváradi ügyvéd egy rendkivül fontos milliós végrendeletet és több örökségi iratot küldött ki Magyarcsékére egyik kollegájának. Mikor az ajánlott levél megérkezett a magyarcsékei ügyvédhez, a levélből hiányzott a végrendelet és hiányzottak a többi örökségi iratok.

A pecsét sértetlennek látszott s a végrendelet eltünése rendkivül rejtélyesnek tünt fel. Az ügyvéd megbizta a Pinkerton irodát a végrendelet előkeritésével.

A magándetektiv iroda elsősorban is a pecsétet vette vizsgálat alá. Hideg vizzel s egy kis kefével lemosták a fogdosás utján ráragadt piszkot s aztán lefényképezték. Megállapitották, hogy a pecsétet feltörték, a tolvaj megpuhitotta a spanyolviaszkot s egy koronával lenyomta, de egy darabon odaért az ujja is.

A daktiloszkópia segélyével könnyü volt az ujj deltáit, fodrait konstatálni. Ujjlenyomatot vettek a nagyváradi ügyvéd irodai személyzetétől és cselédjeitől. Az ujjfodrok egyeztek az inaséval. Kiderült, hogy az inast felbérelték a rokonok, hogy lopja el a végrendeletet. Mindig a kisasszony szokta a postára vinni a leveleket s ezt az egyet az inas vitte. A végrendeletet előadta az összes iratokkal együtt. Az ügyvéd az inast rögtön elbocsátotta.

Sikkasztás egy malomban.

Egyik aradmegyei gőzmalom r.-t.-nál rájöttek, hogy 15.000 korona sikkasztás történt. Az ügyet nem adták át a rendőrségnek, mert féltek, hogy a részvényesek megijednek. A Pinkerton iroda egyik emberét táviratilag áthivták Aradra.

Pár napi megfigyelés után elrejtette a malom igazgatóját a mázsáló körül. S ott a következő manipulációt mutatta be:

— A kocsis, aki a megrendelt lisztes zsákokat a vasutra viszi, összejátszik a mázsálóval, még pedig ilyen formán: — ha pl. 10 métermázsa lisztet rendelnek, ők ezt beleszoritják 9 zsákba. — Minden zsákba rendes körülmények között csak egy mázsa megy. Ők feltettek a mázsálóra 10 zsákot, holott a megrendelt 10 mázsa már bele volt szoritva 9 zsákba. A mázsálót a mázsáló vizsgálta meg s bár az 11 mázsát mutatott, ő csak 10-et jelentett. Igy minden szállitásnál minden 10 mázsán ők 1 mázsát sikkasztottak.

A vasutnál a kocsis lerakott 9 zsákot, a tizediket orgazdához vitte, ahonnan eladták szatócsoknak. Igy manipuláltak több éven keresztül.

Az álsegéd.

Egyik legnagyobb váradi cukorka kereskedésben házi tolvaj garázdálkodott. Tömegesen tüntek el a csokoládés dobozok, déli gyümölcsös ládikók, desszertek s finom szinházi bonbonok. A hiányt rendesen zárás előtt vették észre.

Az iroda egyik tagja beállott segédnek az üzletbe. Négy napon át szolgált ki a boltban, de nem vett észre semmi gyanusat.

Végre az ötödik napon zárás előtt elrejtőzött a hordók s dobozok közé. S mi történik? . . . Jön a hetes és végzi rendes napi munkáját: rendezi a dobozokat, felrakja, az üreseket kiszórja. A falon volt egy szellőztető ablak a kicsi udvarra. S a jó hetes e kis ablakon egymás után dobálta ki a telt dobozokat is.

Az udvaron állt az egyik segéd, aki minden zárás után elszállitotta a kidobált anyagot. Évek óta üzik ezt a panamát s a piaci cukorárusok tőlük szerezték be portékájukat.

Ujabb rablógyilkosság az országuton.

Támadás fényes nappal.

Tegnap délben a szalárdalmási országuton két sitervölgyi paraszt legény leütötte és kirabolta *Fehér* Tógyer parasztgazdát. A rablógyilkosság ugyanazon a helyen történt, ahol ugyancsak két suhanc vadállatias kegyetlenséggel megölte a mult héten *Schönfeld* Mórnét.

Fehér Tógyernek Siterben volt ügyesbajos dolga és délelőtt tiz óra felé indult haza Szalárdalmás községbe. Az ut háromnegyed részét már megtette, mikor szembe találkozott két Sitervölgy felé gyalogló legénnyel. A legények lassan beszélgettek egészen addig, mig Fehér Tógyer közelébe nem értek. Közvetlen, a gyanutlanul haladó gazda előtt az egyik a kezében levő dorongot felemelte és rákiáltott Fehérre:

— Add ide minden pénzedet!

Fehér Tógyer ijedten szabadkozott:

— Az egész vagyonom 32 krajcár — és mindjárt benyult a kabátja zsebébe, hogy megmutassa, hogy tényleg csak egy pár krajcár az egész vagyona.

A legények azonban nem elégedtek meg ennyi zsákmánnyal és mind a ketten ütlegelni kezdték Fehér Tógyert, aki a második ütésre vérbe borult fejjel zuhant végig az országuton. Azután még több ütést mértek az ájult emberre és kikutatták a zsebeit.

Fehér Tógyer zsebeiben azonban tényleg csak *harmincket* krajcárt találtak.

Délután két órakor találták meg vérbenfagyva, megdermedt tagokkal Fehér Tógyert. Beszállitották Szalárdalmásra, ahol a felesége vette ápolás alá a sulyosan sérült, eszméletlen embert. Fehér Tógyerné azonnal értesitette az elöljáróságot, ahonnan a tatarosi csendőrőrssel tudatták az esetet.

A csendőrség nyomban megkezdte a nyomozást, de még eddig eredmény nélkül, mert Fehér Tógyer a fején szenvedett sérülések következtében elvesztette az emlékezőtehetségét és nem tudja leirni támadóit. Csupán annyit tud, hogy a legények sitervölgyi lakosok. A nyomozás ezen az alapon folyik.

Érdekes, hogy egy hét leforgása alatt, ugyanazon a helyen két utonállás történt, sőt a második délben, fényes nappal. Nagy a közbiztonság Biharban, de különösen az almásfegyverneki országuton.

*** Berlin lakossága csökkent.** Berlinből jelentik: Nagy meglepetést kelt a berlini statisztikai hivatal legutóbbi kimutatása a főváros lakosainak számáról. A kimutatás szerint Berlin lakosainak száma 1914 január elsején csak 2,079.156 volt, mig 1913 január elsején Berlinben 2,095.030 lélek lakott, ami 15.874 csökkenésnek felel meg. Az előző 1912., 1911. és 1910. években a lakosság 10.985, 12.138 és 14.297 lélekkel nőtt.

Uri jehérnemü, «FOWNES» keztyü, «Hubig» kalap, eredeti ANGOL CIPO
egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

Febr. 5. Közigazgatási bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.

Február 5. Zártkörü táncestély az Antalffy-kolonban.

Február 7. A velencei Kath. Kör teaestélye.

Február 7. A postatisztek hangversenye és tánc estélye a Keresk. csarnokban este 9 órakor.

Február 8. Izr. nőegylet teazsurja a Ker. Csarnokban d. u. 5 órakor.

Február 8. Belvárosi Népbank közgyülése d. e. 11 órakor.

Február 8. Nagyváradi Agrár takarékpénztár közgyülése.

* **Az Urak Mária Kongregációja** ma este fél hétkort tartja rendes összeövetelét.

* **A mérnöki hivatal személyzetének magánmunkálatai.** Legutóbbi rendkivüli közgyülésén tudvalevőleg akként határozott Nagyvárad város törvényhatósága, hogy a tiszti ügyészek és a tiszti orvosok ügyvédi, illetve orvosi gyakorlatától eltekintve, a többi városi tisztviselők minden magánmunkálattól eltiltatnak; tehát a mérnöki hivatal személyzete semmiféle magánmunkálatot nem végezhetnek. Ezen határozat ellen a mérnöki hivatal személyzete nevében *Kőszeghy* József főmérnök terjedelmes felebbezést nyujtott be, amelyben fejtegeti, hogy ha a mérnöki hivatal személyzete a magánmunkálatoktól el lesznek tiltva, ezáltal megélhetésükben lesznek megtámadva. Abban a tudatban jöttek a város szolgálatába, hogy a jövedelmük tekintélyes részét kitevő magánmunkálatokat végezhetik, mert a fizetésük nem felel meg a viszonyoknak. Vagy gondoskodjék a város megfelelő dotációról. Kérik a minisztert, hogy a közgyülés határozatát semmisitse meg s uj határozathozatalra utasitsa a törvényhatóságot.

* **Barabás perli az államkincstárt.** A „M. E." mult héten megirta, hogy több függetlenségi és 48-as párti képviselő, akiket a többség a mentelmi bizottság utján kizárt a parlamentből vagy jegyzőkönyvi megrovásra itélt s ezzel egyuttal pénzbüntetéssel is sujtott, pert indit az államkincstár ellen visszatartott járandóságának kiadatása iránt. Barabás Béla még ezen a héten beadja a pert a kincstár ellen.

— Állom, amit igértem, — mondotta Barabás a pert meginditom a levont fizetéseméri. Még ezen a héten beadom a keresetet az államkincstár ellen, mert jogtalanul visszatartottak négyszáz koronát a járandóságomból.

* **A sikos járda.** A gondozatlan járdának tegnap ismét áldozata akadt. *Lenner* Záli 56 éves asszony a Kolozsvári-utcán elcsuszott és eltörte a lábát. A mentők az izr. kórházba szállitották.

* **Beszállitott elmebeteg.** Monostorpályiról tegnap délután behozták *Bondálesz* Sándor közveszélyes őrültet az elmekórházba. Bondálesz egész uton dühöngött s a mentőknek nagy munkát adott ártalmatlanná tétele.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. pénzügyminiszter *Balogh* Gyula volt ideiglenes kataszteri biztost, nagygencsi lakost, a XI. fizetési osztályba idegilenes minőségü állami végrehajtóvá a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatósághoz kinevezte.

* **Összeégett öngyilkos.** *Balogh* Sándor 75 éves bihari jómódu gazda évek óta szenved májbajban. Az ország legkülönbözőbb helyein kezeltette már magát Balogh anélkül, hogy állapota javult volna. Tegnap éjjel, mikor Balogh családja aludt már, az elkeseredett öreg ember nesztelenül felkelt és előkereste fia vadászfegyverét. Azután az ágyhoz vánszorgott és ott a máj irányában magába lőtt. A golyó az egész belsejét összeroncsolta és azonnali halált idézett elő. Az öngyilkos hozzátartozói már akkor ébredtek fel, mikor a szoba levegőjét puskapor füst és égő ruha füstjének kellemetlen szaga töltötte be. Ekkor már Balogh mellén lángban állott az ing, sőt a közvetlen mellette lévő ágy is égni kezdett. Az első pillanatban nem tudták mi történt, csak mikor lámpát gyujtottak jöttek rá a rémes dologra. Az esetet bejelentették az előljáróságnak, mely megállapitotta, hogy Balogh gyógyithatatlan betegsége miatt követte el borzalmas cselekedetét.

* **Vasuti összeütközés.** Tegnap délelőtt a fővárosban az a hir terjedt el, hogy a közeli Törökbálinton vasuti katasztrófa történt, melynek számos sebesültje van. A hir valónak bizonyult, amennyiben a kora reggeli órákban Torbágy és Budaörs között egy személyvonat a nagy ködben beleszaladt az előtte haladó helyi vonatba. Ez utóbbiban a környékbeli munkások, piaci árusnők és tejárusok nagy serege utazott a fővárosba s ezek közül az összeütközés következtében többen megsérültek, néhányan közülök jelentékenyen.

* **Iparosok segélyezése.** A nagyváradi ipartestület elhatározta, hogy tekintettel a mostani válságos, nyomoruságos viszonyokra s a kisiparosokat sujtó általános munkahiányra, nagyobb összeget oszt ki a legszegényebb kisiparosok között, akiknek a szó legszomorubb értelmében még a mindennapi kenyerük sincsen meg. A segély kiosztását azonban a nyilvánosság teljes kizárásával eszközlik, hogy a segélyezettekről csak az ipartestület elnöksége birjon tudomással. A segély kiosztását tegnap kezdték meg az ipartestületben. 38 szegény iparos részére kiosztottak 330 koronát, 8, 10, 15 koronás részletekben s az összegeket a mai nap folyamán elküldik az illetőknek, hogy ne kelljen nekik az adományért fáradni. Különösen a nagy családra és az öregségre voltak figyelemmel. A segélyek kiosztását folytatják.

* **Eltünt adótiszt.** Aradi tudósitónk jelenti, hogy *Koszorus* Lajos adótiszt február 1-én eltünt Aradról, azóta teljesen nyomaveszett. Ma hozzátartozói levelet kaptak tőle, amelyben bejelenti, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. Koszorust Biharmegyében is sokan ismerik, mert egy nagyszalontai jómódu családból származik. A levél vétele után nagyszabásu kutatást inditottak, amit kiterjesztettek Nagyszalontára is.

* **Gáz és vizvezetéki szerelői tanfolyam.** A nagyváradi magyar kir. állami fa és fémipariskola folyó hó 10-től kezdődőleg vizvezetéki, csatornázási és gázszerelői, esti tanfolyamot szervez. A tanfolyam kellő számu jelentkező esetén 10 héten át egyrészt 10 előadási és rajzórában, másrészt heti 6 gyakorlati órában tárgyalja a központi vizvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket magán és középületek gáz és vizellátását, valamint csatornázási berendezését, továbbá a szakbavágó installációs munkák tervezését és kalkulációját. A tanfolyamon résztvenni óhajtók folyó hó 10-ig naponként esti 7 óráig jelentkezhetnek beiratkozás céljából Schlauchtér 10. szám alatt az iskola igazgatóságánál. Segélyalapidij 2 korona.

* **Bobrinszky gróf Mármarosszigeten.** Mármarosszigetről jelentik: Bobrinszky Vladimir gróf ma délelőtt a 10 órai vonattal Mármarosszigetre érkezett. Balmasev és Dimitriew orosz duma-képviselők és több orosz ujságiró voltak kiséretében. A gróf a délelőtt folyamán hosszasabban tanácskozott dr Klein Arthurral, Kabalyuk Alexa védőjével. Hogy Bobrinszky gróf tanuvallomása mikor kerül sorra, arról még nem történt intézkedés.

* **Dühöngő őrült a vonaton.** Izgalmas jelenet játszódott le a Tenke felé haladó vicinális vonaton. Kötegyánban felszállott a vonatra egy parasztember, s anélkül, hogy jegyet váltott volna, letelepedett egy másodosztályu fülkében. Egyszerre csak kinyitotta az ablakot és dühösen kiáltott a fülkében ülő öt utasra:

— Kotródjanak innen, itt én vagyok az ur, én parancsolok.

Az utasok erre előhivták a kalauzt, aki a jegyet követelte az dühös embertől. A haragos utas azonban lármázott tovább és a folyosóra dobálta a podgyászokat.

— Majd megmutatom én, hogy ki itt az ur! — orditotta. Én nagyságos Bojle ur vagyok és a mellényzsebemből kifizetem a kormányt, meg a szolgabiróságot.

Csak nehezen sikerült ártalmatlanná tenni a szegény haragos, dühöngő embert, Bojle Péter ökrösi földmivest, akiről megállapitották, hogy közveszélyes elmebeteg. A szerencsétlen embert a nagyváradi tébolydába szállitották.

* **Borászati és pincegazdasági kiállitás.** József főhercseg védnöksége alatt a magyar kereskedelmi és földmivelési kormány és a főváros támogatásával, az összes érdekképviseletek közremüködésével a f. évben Budapesten a borászati és pincegazdasági gépek és eszközökből kiállitás lesz. Különösen alkalmasnak látszik ezen kiálllitás a jelenlegi kedvezőtlen konjunkturának leküzdése után a közel jövőben remélhető fellendülés fokozott szükségletének kielégitésére a Balkán államokkal létesitendő szorosabb üzleti összeköttetés fejlesztésére. A kiállitás 1914. május hó 23-án nyilik meg és 1914. julius 6-ig bezárólag tart. A kiállitáson való részvételre legkésőbb 1914. év március 15-ig a bejelentések eszközlendők a kiállitási bizottságnál (Budapest, VI. Gyár-u. 38. sz.) A kiállitást az érdekeltek figyelmébe ajánljuk, azzal, hogy a kiállitásra vonatkozó közelebbi adatokat, valamint az összes vonatkozó nyomtatványok a hivatalos órák alatt, a kamarai irodában megtudhatók, illetve megtekinthetők. Nagyvárad, 1914. január hó 29-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara. Dr Moskovits József elnök. Dr Sarkadi Lajos titkár.

* **Névváltoztatások.** Kiskoru *Weisz* Irma nyüvedi illetőségü ugyanottani lakos családi nevének „Vermes"-re kért átváltoztatását az 1914 évi 4297 számu, *Raczempek* Alajos bihardiószegi illetőségü szentjobbi lakos családi nevének „Réti"-re kért átváltoztatását az 1914 évi 11029 számu, *Kohn* Lajos derecskei illetőségü ugyanottani lakos családi nevének „Bihari"-ra kért átváltoztatását az 1914 évi 13591 számu belügyminiszteri rendelet megengedte.

* **Mezitlábas ember a Zöldfa-utcán.** Kedden d. u. ebben a mostani szibériai hidegben egy toprongyos ember mezitláb vánszorgott a Zöldfa-utcán egyik házról a másikra. A rongyos ember a Mannhard-féle cipőboltnál megállt és egy hirtelen mozdulattal lerántott egy pár sárga cipőt és eszeveszett futásnak eredt. A járókelők azonban hamarosan elfogták a szerencsétlent és az üzletbe cipelték. Az elkeseredett ember az üzletben kést rántva nekiugrott Mannhard

Jenőnek, de ez kicsavarta kezéből a kést. A szegény nyomorult ekkor könyörgött, hogy legalább engedjék meg, hogy öngyilkos legyen. Mannhard azonban odaajándékozta neki a cipőt, a körülállók még néhány koronát gyüjtöttek a szerencsétlennek, mire az tulboldogan elrohant.

* **Koczkás József a Korona kávéházban.** Ma és minden este a *Koczkás* József és *Rücskös* Joczó karmesterek vezetése mellett közremüködik egy elsőrangu tambura és ének zenekar, esténkint változatos müsorral a legujabb ének és zeneszámokból, a társulat tagjai: Berényi nővérek, Torcsi Böske és Ferike, Törő Nusi és Gombos Zsófika énekesnők, a müsorból kiemelendő *Kőszegi* Ferenc országos hirü baritonista. Szabad bemenet. Kezdete este 8 órakor. Szives pártfogást kér *Koczkás József* és *Rücskös Joczó* karmesterek.

* **A kincskereső őrült.** A Kommendánsréten két lovasrendőr tegnap éjjel észrevett egy embert, aki a réten minden rögöt és minden bokrot átkutatott. A lovasrendőrök kérdéseire azt válaszolta, hogy ő tudja, hogy e réten egy öreg ember alszik éjjelenkint, aki mindenkinek pénzt ad. A rendőrök a zavaros beszédü embert bevitték a rendőrkapitányságra, ahol megállapitották, hogy Valkucsin Ferencnek hivják és hogy elmebeteg, de nem közveszélyes. Megállapitják, hogy milyen illetőségü, aztán oda fogják toloncolni.

* **Mükedvelők a Vigadó mozgóban.** Érdekes mükedvelő vendégjáték lesz ma a Vigadó mozgó szinházban. A nagyváradi összmunkásság mükedvelő gárdája a munkanélküliek javára vendégszerepel és minden előadáson a mozgófényképek szünete alatt előadja a társulat *„Az áruló“* cimü 1 felvonásos szociális drámát. A vendégszereplés nemes célját tekintve bizonyára nagy közönség lesz az érdekes előadásokon. A mozgó fényképek müsora elsőrendü ujdonságokból áll. Kiemelendő *„A szenvedély“* 3 felvonásos társadalmi drá na.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Egy jóforgalmu sütőde** lakással együtt átadó betegség miatt, esetleg a ház is eladó. Cim a kiadóban.

x **Sikkes, elegáns** modell kalapjaimból visszamaradt szép választék, azokat féláron alul árusitom. Gyászkalapokból nagy raktárom van és modell után 4 óra alatt szépen, pedánsan készitek is. Tisztelettel *Ujhelyi Róza* Nagyvárad, Rimanóczi-utca Royál-kávéházzal szemben.

x **Teljesen ujonnan van átalakitva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörü délszaki növényekkel van diszitve, pazarul világitva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyülések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangu magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik *Fitz Sándor* bérlő.

x **Uj üzlet** nyilt meg férfi és női divatárukban, varró kellékekben eddig nem létező olcsó árakkan. Báli kesztyük és harisnyák óriási választékban. Minden héten uj reclám hét, a reclam cikkek a kirakatban árakkal kitéve, e heti reclam árak ridikülök, harisnyák és zsebkendőkben. *Szt. László-tér, Sas épület* (volt Radó féle helyiségben) Klein Vilmos és Társa cégnél.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

Áruraktár leredukálása folytán

mélyen leszállitott árak

Kossuth-utca

elején.

Kertész S. Sándor

női divatáruházában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendüek,

Kosztüm, ruha és bluz szövetek.

Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalnemüek. Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal teritők. Szőnyegek. Mosó barhetek, zephierekéskartonok, Kész női és férfi fehérnemüek Paplanok. Szőrme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és bélésáruk és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat mig a raktár tart nagy készséggel küldök.

Telefon az egész vidékre 10-30.

x **Hány ezer szert használnak köhögés ellen?** Európában egyszerüen meg sem lehetne állapitani a sok köhögés elleni szerek számát. Az amerikai ebben is praktikus, az csak olyant használ amiről biztosan tudja, hogy használ azért ott csak a Szilentium tabletta fogy, olcsó és biztos. Tudtunkkal itt Váradon is van már a Szent László-téren egy drogeriában 60 fillér árban.

x **Ne olvassa el e sorokat** anélkül, hogy meg ne jegyezze magának, hogy a legjutányosabb játék, ajándék, ridikül, nyakkendő és diszmüáru üzlet Nagyváradon a *Párisi Bazár* Sas épületében van.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönseg szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő **eredeti angol kosztüm és felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x **Ingyen javitjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós.“ Helyi és vidéki telefonszam 1359.**

x **Tőlgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszuságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

x **Báli női atlasz cipők** minden szinben és fehér bőr **cipők 3 koronáért kaphatók,** női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosik, téli cipők, fehérnemüek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden a szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **A zenekedvelő közönség** szives figyelmét felhivjuk, Hamza Jenő primás ujonnan szervezett 12 tagu bandájára, **mely** esténként a Fekete Sas kávéházban **a** szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. Prágai különlegességekből összeállitott nagy szinházi vacsora K 1·20, **kiesi** 80 fillér.

x **Kiadó** kisebb, nagyobb lakás, több üzlethelyiség, pince raktár az ujonnan épült Kugler és Andrényi házban Nagypiacz-tér.

x **Kossuth-utca 2. sz. ház emeletén** egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán,* passagé-kapu mellett

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállitási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautomobilokat szállit az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Kórház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javitómühelye van szakfelügyelet alatt. Telefon: 13-52. Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhivja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakaritani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegitők, szövetek, kesztyük, harisnyák, kamásnik, továbbá csipkék, szallagok, himzések mélyen leszállitott árban beszerezhetők.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Kaminger é

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal

Telefon 1076. Telefon 1076

„The Roosewelt Schoe"

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeseket készit

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legszebb ajándék orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

x **3 szobás modern lakás** május 1-re kiadó. Béthlen-utca 11. sz.

x **meghóditotta a hölgyeket** MLLE JULIETTE elsőrendü mellfüző különlegességeivel Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

SZINHÁZ

Heti müsor.

Csütörtök: Cigányszerelem.
Péntek: Katonadolog.
Szombat: Karenin Anna.
Vasárnap délután: Konventbiztos; este: Leányvásár.

Cigányszerelem. Ma este a Cigányszerelem lesz müsoron. A kedves operettére, amelyet mindenkor szivesen lát a publikum a müsoron, a közönség már előzetesen is biztositotta a telt házat.

A katonadolog. Az idény eme szép sikerrel bemutatott operettéje pénteken este kerül szinre ismét és előreláthatólag telt ház előtt. A közönség igen tetszetősnek találta ezt a fülbemászó zenéjü, kedves operettet, a melynek Drága, drága, drágicámja, népszerüség dolgában ma már tul tesz az Uncili smuncilin. A kadét kedves szerepét a pénteki estén is Tompa Béla játsza.

Karenin Anna. Tolstoj Leó hires drámájának, a Karenin Annának legközelebbi előadását e hét szombatjára tüzte ki a szinház, a cimszerepben E. Kovács Mariskával.

MULATSÁG

Az izr. Nőegylet teadélutánja.

A nagyváradi izr. nőegylet most vasárnap, e hó 8-án ismét kedves és kellemes farsangi délutánt rendez a nagyváradi publikumnak. Külön érdekességről is gondoskodott a rendezőség, amely sohasem volt hijával a tetszetős, érdekes, a közönséget vonzó ötleteknek. A mult letünt emlékeiből előkerül a régi valzer és még más 4 régi tánc szembeállitva a legmodernebb tangóval. Es a közönség szavazás utján fogja eldönteni, hogy melyik tánc tetszik legjobban. Az est iránt igen nagy az érdeklődés.

IRODALOM

Katholikus Szemle. Szerkeszti dr Mihályfi Ákos egyetemi tanár. A katholikus müvelt társadalom kedves, tudással és gonddal szerkesztett lapja most megjelent második füzetében ujból egész sorát közli a magasnivóju tanulmányoknak, a szépirodalmi és más közleményeknek. Ezuttal a müvészettel foglalkozó rész annyira tartalmas, hogy egész jogosan müvészeti számnak nevezhetjük. Bitter Illés vezető helyen foglalkozik a középiskolai reformmal s erősen hangsulyozza a klasszicitást kiküszöbölő tanterv káros hatását s e tekintetben bizonyitja állitását a világirodalom nagy embereinek meggyőződéses hitvallásával és a németországi reform tapasztalt s elszomoritó példájával. Dr Stukner János befejezi Az ember, a gondolat és az akarat megvilágitásában cimü tételét s bizonyitó tanulmányát; dr Bognár Cecil a Természettudományi Szemle keretében foglalkozik a hajózás, léghajózás és repülés terén elért ujabb eredményekkel. A müvészeti részt illetőleg első helyen —x ismerteti téli mükiállitásunkat, melyben részletesen foglalkozik a Mücsarnok posthumus kiállitásának müvészeivel; azután szobrászainkkal és a téli tárlat neves és tehetséges résztvevőivel. Járosy Dezső alapos tanulmányban ismertet meg bennünket zenei müvészetünkkel. B. J. subtilis szinházi szemléje, a nagy gonddal összehordott külföldi folyóiratok szemléje és gd szellemtől csillogó, elevenre tapintó magyar folyóiratok szemléje következik ezután. Patyi István „Balassi Bálint sirja" c. lendületes verse és Domonkos István „A szomszéd asszonyok" c. zamatos elbeszélése gazdagitják a szépirodalmi részt. A füzet végén van a mindig tartalmas Könyvismertetések és birálatok rovata. A Katholikus Szemle megjelenik a Szent-István-Társulat kiadásában, előfizetési ára évi 10 korona, a társulat rendes tagjai azonban illetményül kapják.

Az Egyházi Közlöny (szerkesztik Gerely József és Hivatal József) legujabb számának vezető cikkében a munkanélküliséggel foglalkozik szociálethikai szempontból. A lapban két rendkivül aktuális cikket találunk: az egyik a francia jezsuiták harca az integrál katholicizmus ellen, a másik dr Sipos István cikke az olasz házassági mozgalomról. A Vérvád cikk mindig érdekesebb. A legujabb főpásztori körleveleken és rendeleteken kivül dr Trikál József életrajzát és arcképét találjuk. Irodalmi rovatának gazdagságát csak az Egyetemes Egyház ismert teljessége mulja felül. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Esterházy-utca 19. Előfizetés egy évre 12 korona.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Esküdtek sorsorlása.

A nagyváradi kir. törvényszéken tegnap sorsolták ki a február 17-én kezdődő ciklusra az esküdteket akiknek névsora a következő:

Rendes esküdtek: Számborovszky Rezső tanitó, Róna Ármin könyvelő Csepregi Mihály ács, Varga Sándor földmives, dr Jakab Ernő ügyvéd Érmihályfalva, Kiss István uradalmi intéző Sarkad, Plander Sámuel magánzó, Magyar Gábor kisbirtokos Bihardiószeg, Kotzmann János tanár, Moskovits Miksa bankigazgató, Szatmári Ferenc földmüves Nagyszalonta, dr Habókay Béla bankigazgató Berettyóujfalu, Rácz Gyula takarékp. könyvelő Nagyszalonta, Kovács Lajos rézmüves Székelyhid, Virányi Győző ny. tanitó Oláh Sándor földmüves Nagyszalonta, dr Cseresnyés Jenő ügyvéd Nagyszalonta, Jarosek János birtokos Székelyhid, Császár János kovács Nagyszalonta, dr Bölönyi Andor ügyvéd Berettyóujfalu, dr Beck Alfréd, Bige József fogalmazó, Bondár Ferenc, dr Balázs Imre ügyvéd, Balla Lajos földmives Biharkeresztes, Szakács Sándor földmives Nagyszalonta, Élő János üzletvezető, Dernyei Imre tanitó, Döme Károly könyvkereskedő Nagyszylonta, Des Echerolles-Kruspér Sándor.

Helyettes esküdtek: Varga László szües, Vallner Ferenc fodrász, Kovács Pál hentes, id. Keztyüs János épitész, Sziládky Ernő szabó, Mezey Dezső lakatos, Pelle Lajos kávés, Kriszta Sándor vendéglős, Tóth György szatócs, Harsányi Károly kőmüves.

A megégett leány.

Majoros Mari szobaleány a mult évben Lichstein Dezsőnénél volt szolgálatban. Egy reggel az asszonya terpentint melegittetett vele a gyorsforralón. Eközben történt a borzalmas szerencsétlenség. A terpentin felrobbant, s a leány ruhája tüzet fogott.

Irtózatos sikitással rohant ki a folyosóra. Tehetetlenül vergődött, a könnyü ruha lobogott rajta, elvesztette az eszét, nem tudott segiteni magán. Mire a házbeliek segitségére siettek és leszedték róla az égő ruhákat, oly sulyos égési sebeket szenvedett, hogy menthetetlen volt. Bevitték a kórházba, ahol néhány nap mulva belehalt sebeibe.

A királyi ügyészség *Lichstein* Dezsőnét vonta felelősségre gondatlanságból okozott emberölés vétségéért. Tegnap tárgyalta az ügyet a nagyváradi kir. törvényszék büntető birósága *Ember* Géza elnöklete alatt. A biróság tekintetbe véve a nagyszámu enyhitő körülményeket és azt, hogy voltaképen a leány vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget, mindössze 50 korona pénzbüntetésre itélte az asszonyt.

—

§ **Politizál a Sárrét.** A „Sárrét" cimü társadalmi és közgazdasági hetilap megfeledkezett arról, hogy nincs kauciója és egy erős politikai vezércikket közölt. *Adler* Béla berettyóujfalusi nyomdászt, a lap kiadóját tegnap vonta ezért felelősségre a nagyváradi kir. törvényszék sajtórendőri kihágás cimén és 70 korona pénzbüntetésre itélte.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— *Regény.* —

Irta: *Cseres Andor.* 16.

— Micsoda gyászos tragédia történhetett!

— Ugy van, az volt, myladi, olyan szörnyü, hogy még most is összerázkódom bele, ha rá gondolok.

A leány észrevette, hogy ő most játszik ennek a férfinak érzelmeivel, akit a sors elébe dobott, hogy ő gázoljon keresztül rajta. Ő, a bünös, a bukott nő, kinek a világon semmi érdeme sincs arra, hogy ennek a balvégzet által megkinzott embernek érzelmi világába behatoljon, hacsak az nem, hogy hasonlit néhai feleségéhez.

Igy beszélgetve értek el a Capitol-szállodához, ahol a férfi megállott, hogy elköszönjön.

— Olyan nehéz megválnom, mylady! — szólt a lord, — de mennem kell, a lépcsőre mutaott, majd rövid gondolkodás után kérdezte.

— Szabad-e tudnom, myládig, rokona magának az a tegnapi férfi? Hermina ujra elpirult.

— Igen, rokonom! — válaszolta, — de nem férjem.

— Tehát Mylady szabad!

— Az vagyok, talán nagyon is! — ez utóbbi három szót azért tette hozzá feleletéhez, mert már bosszankodott azon az alattomosságon, hogy a lord kérdéseire adott hazug válaszoknál elpirul.

Mily régen elfeledte már és most megint előtolakodik.

Haragudott magára és különösen arcára, melynek nem volt képes parancsolni.

Beszédöket el sem végezték, mikor egy autón előrobogott a kegyelmes ur.

Oda fordult a portáshoz és megkérdezte:

— Ki lakik a második emelti 29-es számu szobába?

A portás megmondta a nevet:

— Turai Hermina.

Grünblatt Hermina huzódozni kezdett, lassan vonult a felhuzó felé, a lord, mivel ennek okát nem értette, a lépésről-lépésre követte.

— Hol a kulcs? — kérdezte a kegyelmes.

— Épen most vitte el a kisasszony! — és rámutatott Herminára.

A kegyelmes oda lépett a leányhoz.

— Maga az Hermina? — kérdezte a leánytól az ingerült férfi.

— Persze, hogy én vagyok! — ez az ur pedig lord Blankhurst, kedves nagybátyám Turay Barnabás! — mutatta be egymásnak a férfiakat.

— Blankhurst? — igen—igen, nemde az afrikai utazó? — mondotta Turay kezet nyujtván a lordnak.

— Az vagyok, lord Blankhurst Egon, jelenleg Magyarországon utazom, kedves unokahuga kiséretében! — mondotta a lord.

— Unokahugom? — Ébredezett a kegyelmes, — ki beszél itt az én unokahugomról.

— Én, kedves nagybátyám! — válaszolt Hermina és olyan könyörgően nézett a kegyelmes urra, hogy ennek megesett a szive.

— Igaz, Turay Barnabás vagyok, y-nal.

— Én pedig Turai Hermina i-vel.

— De édesem magát Grünblatt Herminának mutatták be? — szólt a kegyelmes.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK

Házasság a görög-román uralkodó házban.

Bukarest, febr. 4.

A görög trónörökös ma Bukarestbe érkezik, hogy Károly királynak és a román trónörökösnek átadja a hadi érmet. Szerdán bizalmas ebéd lesz a királynál, csütörtökön villásreggeli a trónörökös családjában, este ünnepi lakoma a királyi palotában. Diplomáciai körökben azt mondják, hogy a görög trónörökös el fogja jegyezni Erzsébet román hercegnőt.

—

Wied herceg Albániában.

Róma, febr. 4.

(Saját tud.) A nagyhatalmak föltétlenül szükségesnek tartják, hogy **Wied herceg megjelenjen** Albániában. E célból a szükséges pénzeket már össze is adták. A herceg a napokban megy Albániába.

—

A horvát képviselők a munkapártban.

Budapest, febr. 4.

Ma este 8 órakor a horvát képviselők megjelentek a munkapárt helyiségében, ahol Vojnics István mutatta be őket. Tisza István huzamosabb ideig beszélgetett a képviselőkkel.

A szerkesztésért felelős:
Dr KRŰGER ALADAR.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	11.93
Buza májusra	11.94
Buza októberre	10.94
Rozs áprilisra	8.95
Rozs októberre	8.55
Zab áprilisra	7.80
Zab októberre	7.80
Tengeri májusra	6.75

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	851.75
Osztrák hitelrészvény	643.50
4%-os koronajáradék	84.80
Osztr. magy. államv.	722.50
Jelzálogbank	454.50
Leszámitoló és pénzváltó	528 50
Hazai bank	291.50
Magyar bank	535.50
Keresk. bank	3825.—
Rimamurányi	662.—
Salgótarjáni kőszén	748.50
M. Ált. Kőszénbánya	1063.—
Közuti vasut	635.50
Városi villamos	343.50
Adria	586.—
Atlantika	—.—

Belépési felhivàs.

A

Magyar Takarékszövetkezet

(Sas-palota I. emelet) megnyitotta

X. évtársulatát.

Az igazgatóság ezuton felhivja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az uj évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerinti üzletrész jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk utján eszközölhetik. Az uj évtársulat 3 év eltelte után feloszlik s a tagok az általuk eként megtakaritott tőkét a takarékpénztári kamatnál magasabb haszonrészesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjai befizetett tőkéjük 4/5 részét kölcsönvehetik.

A szövetkezet tagjaitól mulasztási illetéket nem szed. A fizetés megszüntetése esetén befizetett tőkéjüket minden levonás nélkül a következő évtársulatba átviszi.

Befizetések ünnep és vasárnap kivételével naponként délelőtt és délután a hivatalos órák alatt eszközölhetők.

Belépni szándékozók felkéretnek, hogy ezen szándékukat a Magyar Bank helyiségében Sas-palota I. emelet mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1914 január hó

Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tüz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujonnan épült intézeti helyiségünkben létesitett **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénzszekrények (safes) csekély dij ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrénykékben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz-szuj szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u. 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani solid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Kiadó

a Bémer-tér mellett

3 szobás modern, tiszta lakás majus elsőre és azonnalra egy mosókonyha, boltlhelyiség kis szobabutorral, vagy anélkül, **Szalárdi-utca 9.**

Ha tisztán kezelt jó minőségü és izléses

füszer és csemegeárukat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangu füszer és csemege kereskedését, bor, pezsgő, déligyümölcsök és cukorkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozatal.

KÉP-keretezések

Mahagoni, palisander, tölgy, dió, stb. szinekben, olcsó árban készittetnek **Szent János-utca 46.** a gyógyszertár mellett.

Dusafalva községben mintegy 300 kat. hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál

Nagyváradon. Telefon 11-95 sz.

Szuperfoszfát Műtrágya Telefon 969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőföldek, kaszálók és mindennemü veteményeknek földjavitására. 150—200 kilóval 80—100 korona értékü a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérték utáni rendeléseket és javitásokat olcsón, gyorsan és pontosan készit.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghivásra azonnal megjelenek.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona
Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámitol **váltókat.**

Előlegeket nyujt **értékpapirokra.**

Épitkezési és jelzálogkölcsönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsönöket nyujt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a kisorsolt cimleteket és szelvényeket dijmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.

A Magyar Vetőmagvakat Nemesitő Társaság

Szentgyörgypusztai (Temesmegye) nemesitő intézete által kitenyésztett és a társasági tagok birtokain fajtisztán, nagy gonddal terhelt vetőanyagából, **még a készlet tart** eladásra kerül:

Nemesitett bánáti sárga, kerekszemü, koránérő, bőtermő, **honositott illinois,** lófogu, amerikai **Szent Istvánnapi :** igen korai, kemény, vöröses-sárga szemü, bőtermő **nemesitett tengeri vetőmag.** Csövesen válogatva, elite anyag 100 kg. 30 kor. Szemesen 100 kg. 25 kor. Nemesitett **répa vetőmag: «Kolosszus»** sárga, hosszukás, magas cukor és szárazanyag tartalommal, földből **könnyen kiszedhető,** 100 kg. 56 kor. 100 kg. aluli rendelés 58 fill. kg.-ként. **«Saccharosa»** fehér igen magas cukortartalmu takarmányrépa 100 kg. 55 kor. 100 kg. aluli rendelés 57 fill. kg.-ként.

A vetőmagvak árai ab feladóállomás, (a termelőtagok Temes- és Torontálmegyei állomásai) plombált zsákokban, utánvétel mellett értendők.

Megrendelések

Zathureczky Károly

földbirtokoshoz.

Hegyközkovácsi, Biharmegye küldendők.

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Széchenyi-tér 2. szám.
Rimanóczy palotaval szemben.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás,** szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körösz-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az

uj csipke, himzés, harisnya áruház

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző ujdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Melocco Péter cementárugyár és épitési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyürüket stb.

Márvány mozaiklap, működő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad

Nagyváradi város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a **közönség** rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

¼ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.